

Elazığ'daki Düşme Olgularının Değerlendirilmesi

Yurdumuzda ve dünyada, yaralanma ve ölümlerin önemli bir bölümünü oluşturan yüksekten düşmenin, yapılan çalışmalarda birinci planda yer aldığı bildirilmektedir (1-9).

Elazığ' da, 1990-1992 yılları arasında Fırat Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi, Devlet Hastanesi ve Asker Hastanesi tarafından verilmiş adli raporlar içinden, yüksekten düşme sonucu yaralandığı tesbit edilen 98 olgunun raporları çıkarılarak, olguların; yaş, cinsiyet ve yaralanan vücut bölgelerine dağılımı incelendi.

Olguların %66.3' ü (65) erkek, %33.7' si (33) kadındır. Erkek, kadın oranı yaklaşık 2/1 ve yaş aralığı 0-80 olup, ortalama yaş 5.3 'dür. Olguların %58.2 'sini (57 olgu) oluşturan 0-10 yaş grubunda en çok olgu %33.7 ile 0-4 yaş grubuna aittir (grafik I).

Yaralanma bölgesinin olguların %71.4 'ünde (70 olguda) belirtildiği, %28.6 'sında (28 olgu) belirtilmediği görülmüştür. Olguların; 54.1 'i (53

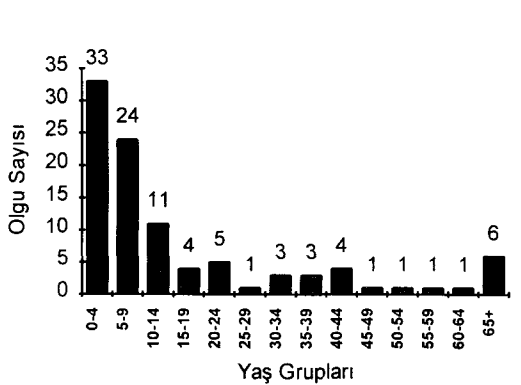
olgu) baş, %14.2 'si (14 olgu) ekstremiteler, %2.1 'i (2 olgu) karın ve %1 'i de (1 olgu) göğüs yaralanmasıdır. Hayati tehlikeye maruz kalan olguların oranı %18.4 'dür (18 olgu). Hayati tehlikenin var olduğunu gösteren nedenlerden biri; mezenter damar yaralanmasına bağlı iç kanama, diğerleri baş yaralanmalarıdır.

Baş bölgesi yaralanmalarının %20.7 'sinde (11 olgu) kafatası kemiklerinde lineer kırık, %3.7 'sinde (2 olgu) çökme kırığı, %2 'sinde (1 olgu) kaide kırığı, %5.6 'sında (3 olgu) kommosyone serebri, %68 'inde ise (36 olgu) yumuşak doku travması tesbit edilmiştir.

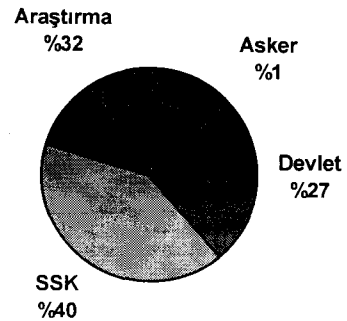
Kafa kemiklerinde kırık saptanan 14 olgunun %21.4 'ünde (3 olgu) kırıkla birlikte intrakraniyal lezyon, %78.6'sında (11 olgu) yalnızca kırık gözlenmiştir.

Ekstremiteler yaralanmalarının; %14.3 'ünde (2 olgu) tibia, %14.3 'ünde (2 olgu) iskiyon/pubis, %14.3 'ünde (2 olgu) femur, %7.1' inde (1 olgu) metatars, %35.8 'inde (5 olgu) radius/ulna, %7.1

Grafik I. Olguların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.

Grafik II. Olguların Hastahanelere Göre Dağılımı.

'inde (1 olgu) el bileği kemiklerinde, %7.1 'inde de (1 olgu) olekranon kırığı saptanmıştır.

Olguların hastanelere dağılımında sırasıyla; SSK Hastanesi %40 (40 olgu), F.Ü.Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi %32 (31 olgu), Devlet Hastanesi %27 (26 olgu) ve Asker Hastanesi %1 (1 olgu) şeklindedir (grafik II).

Yüksekten düşme olgularında erkekler için saptanan %66.3 'lük oranın diğer kaynaklarda bildirilen oranlarla (%69.5-%85.6) uyumlu olduğu dikkati çekmektedir (2, 5, 6). Olgu sayısının 0-10 yaş grubunda fazla oluşu; Salaçin ve ark.(4)' nın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Görüleceği gibi yüksekten düşmeler daha çok çocukluk çağında karşılaşılan yaralanmalardandır. Yaş ortalamasının Peçlet ve ark. (10) 'nın bildirdiği rakamdan (5.7) büyük olması; çalışmanın 0-80 yaş arasındaki olguları kapsamasındandır.

Yaralanma bölgelerinin de araştırıldığı çalışmada; saptanan oranların, Peçlet ve ark. (10) 'nın belirttiği yaralanan vücut bölgeleri sıralaması ile uyumlu olduğu görülmüştür.

Darbelere oldukça dayanıklı bir yapı olan kafatasında, kırık oluşmaşa bile kommosyo veya kontüzyo serebri gibi beyin hasarlarının meydana gelmesi olasıdır. Olguların %5.7 'sinde (3 olgu) kommosyo serebri saptanmıştır.

Kafa kaidesinde 1 olgu, kafatası kemiklerinde 13 olgu oranında saptanan ve %26.5 'lik toplama ulaşan sonuçlar; Sabates ve ark. (1) 'nın ortaya koyduğu oranlarla yani; %5.5 kaide, %26 kafatası kemikleri kırığı olmak üzere toplam %31.5 'lik orana yakın kabul edilebilir.

Ekstremiteler yaralanmalarında her ne kadar hayati tehlikeye maruz kılacak lezyon tesbit edilmemişse de, bu yaralanmaların tümünün kırık olguları olması dikkat çekicidir. Sadece yumuşak doku travması şeklindeki basit yaralanmaların adli

makamlara bildirilmeden tedavi edilmesi, bunun nedeni olarak gösterilebilir.

Grafik II' de görüleceği gibi; Asker Hastanesi dışında, olguların diğer hastanelere (ortalama 32.3 olduğu düşünülürse) dağılımında belirgin fark görülmemiştir. Olguların Asker Hastanesi' nde çok az (%1) görülmesinin nedeni; yüksekten düşmenin, özellikle çocukluk çağını ilgilendiren bir travma olmasıdır. Sonuç olarak; ABD' de (The National Committee for Injury Prevention and Control) olduğu gibi (9) ülkemizde de "Ulusal Yaralanmayı Önleme ve Kontrol Komiteleri" kurulmalı ve bu konuda halka hizmet verilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Sabates NR, Gonca MA, Farris BK.: Neuro-ophthalmological findings in closed head trauma. J Clin Neuro-ophthal, (1991) 11: 273.
2. Gökçe H, Zenbilci N: Kafa travmalarının Adli Tıp açısından değerlendirilmesi. Adli Tıp Derg, (1987) 3: 74.
3. Fincancı ŞK, Kirangil B, Sözen Ş: Alkol almış ve kafa travmasına maruz kalmış kişilerde klinik tanının önemi. Adli Tıp Derg (1990) 6: 33.
4. Salaçin S, Alper B, Gülmen MK, ve ark: Adana' da ev kazaları ve düşmeler. (1993) 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı. s.91.
5. Ertürk S: Künt göğüs travmaları. Adli Tıp Derg, (1989) 5: 19.
6. Devlet İstatistik Enstitüsü Ölüm İstatistikleri (1990) s. 37, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayını, Ankara.
7. Li G, Baker SP: A comparison of injury death rates in China and the United States 1986. Public Health (1991) 81: 605.
8. Guyer B, Ellers B: Childhood injuries in the United States. AJDC (1990) 144: 649.
9. Rodriguez JG, Brown ST: Childhood injuries in the United States. AJDC (1990) 144: 627.
10. Peçlet MH, Newman KD, Eichelberger MR, et al: Patterns of injury in children. J Pediatr Surg (1990) 25: 85.

Doç.Dr. H.Ergin DÜLGER
F.Ü. Adli Tıp Anabilim Dalı Başk.
23119 ELAZIĞ

Tel: 0-424-212 85 00 / 3396